

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

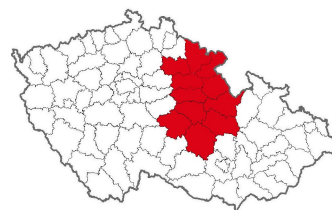
Havlíčkův Brod 10.5.2011
čj. SRS 036161/2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 7 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 9.5.–15.5.2011

1. Počasí

Ve sledovaném období došlo po mrazivém šoku z minulého týdne k pomalému nárůstu nočních i denních teplot. Ranní teploty se pohybovaly v bezpečné vzdálenosti od přízemních mrazíků a jejich hodnoty postupně vzrůstaly, až překročily hranici 5°C. Ve dne se pak vyšplhaly někde i výrazně nad 20°C. Podstatné ochlazení, které nastalo v posledních dvou dnech týdne, bylo doprovázeno srážkovou činností. I když se srážkové úhrny pohybovaly okolo 15 mm, počítuje řada míst stále ještě znatelný vláhový deficit.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po celé oblasti jsou sčítány škody způsobené mrazy v předešlém týdnu, které zjevně nebudou malé. Podle informací z jednotlivých okresů je zřejmé, že větší mrazy byly v severní části sledovaného území a například u Klášterce nad Orlicí dosahovaly téměř -10°C. Naproti tomu byla na stanici ÚKZÚZ Lípa /okr. Havlíčkův Brod/ naměřena nejnižší teplota -2,1°C. Podle toho vypadá i rozsah poškození rostlin. Největší škody jsou zřejmě na ovocných stromech, raných bramborách a okrasných rostlinách. Následným oteplením došlo k nové aktivaci škůdců na většině plodin. Proto je v plném proudu aplikace insekticidů.

OBILNINY

I když převážná většina porostů obilovin nebyla mrazy přímo poškozena, jsou v oblasti nejnižších naměřených teplot /okr. Ústí nad Orlicí/ zaznamenány plochy jarních ječmenů s poškozenými konci listů. Podobné příznaky se objevují na některých druzích trav na okolních loukách. Porosty ozimých obilovin v těchto lokalitách vykazují výrazně zpomalený růst a vývoj.

PŠENICE OZIMÁ (RF 30–33 BBCH)

Zjištěny první výskyty světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) v okresech Pardubice /lokalita Jankovice/ a Chrudim /lokality Mířetice a Dachov/.

Střední výskyty tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) jsou hlášeny z okresů Hradec Králové /lokality Libřice, Výrava, Nový Bydžov a Kosice/ a Náchod /lokalita Maršov/.

Především u náchylných odrůd došlo k rozšíření patogenu padlí pšenice (*Blumeria graminis*) i do vyšších pater porostů a dosáhl lokálně hodnot středního výskytu na Pardubicku a Královohradecku. Na Ústeckoorlicku /lokality Přepychy, Dlouhá Ves, Solnice a Kameničná/ je výskyt, i přes ošetření porostů fungicidy, místy silný.

Střední výskyt **růžové sněžné plísnivosti obilovin (*Monographella nivalis*)** byl pozorován na lokalitě Křinice v okrese Pardubice.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Z okresu Svitavy byl hlášen první nález vajíček **kohoutků (*Oulema sp.*)** a z okresu Pardubice již první larvy.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

Při odpočtech dne 11.5.2011 byl zjištěn první výskyt larev **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** v okrese Jičín.

Pozorování min na listech se provádí ve fázi sloupkování, 30–49 BBCH. Kontroluje se 100 odnoží odebraných z 10 míst (10 míst x 10 odnoží). Odběr se provádí v okrajovém 50m pásu porostu v blízkosti dřevin.

První výskyty **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** byly zaznamenány v porostech pšenice na Královéhradecku /Mžany, Humburky, Lhota pod Libčany a Libčany/.

Pozorování se provádí na začátku metání ve fázi 51 BBCH. Ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu se odebere 50 odnoží /5 míst x 10 odnoží/ a hodnotí se celá rostlina. Vypočte se průměrný počet mšic na jednu odnož.

Kritické číslo je 3 mšice na jednu odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 33–51 BBCH)

Stejně jako u pšenice ozimé byly v okrese Jičín zjištěny první, ale již střední výskyty minujících larev **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)**.

JEČMEN JARNÍ (RF 25-31)

Na lokalitě Svobodné Hamry /okres Chrudim/ byl hodnocen jako střední výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a na lokalitách Křinice /okres Pardubice/ a Nemyčevy /okres Jičín/ byl její výskyt pouze slabý.

Ohniskově střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byl pozován v k.ú. Praskačka na Královéhradecku.

První výskyt larev **kohoutků (*Oulema sp.*)** a min způsobených larvami **vrtalky ječné (*Agromyza megalopsis*)** byl zaznamenán 10.5.2011 na lokalitě Jezbořice v okrese Pardubice.

OLEJNINY

Následkem mrazů v předcházejícím týdnu došlo nejvíce k poškození porostů řepky ozimých v okresech Rychnov nad Kněžnou a Ústí nad Orlicí. Především v mrazových kotlinách jsou jejich stonky rozpraskané a zdeformované. K redukci šesulí došlo i v ostatních okresech, ale rozsah je rozdílný podle lokality, odrůdy a stadia kvetení. V současné době probíhá ošetřování porostů insekticidy a fungicidy.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 63-67 BBCH)

Z okresů Chrudim a Svitavy jsou hlášeny první výskyty **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** na listech. Na Náchodsku v lokalitě Jetřichov byl zjištěn první (slabý až střední) výskyt **plísně šedé (*Botryotinia fuckeliana*)** a na Chrudimsku v lokalitách Lukavice a Miřetice **plíseň zelná (*Perenospora parasitica*)**.

Další hlášení o prvních výskytech imag **bejlmorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** přišla z okresů Pardubice /lokality Borek a Brloh/, Havlíčkův Brod /lokality

Skrýje a Golčův Jeníkov/ a Ústí nad Orlicí. Na Chrudimsku byl již zaznamenán počátek jejího kladení – zjištěna vajíčka v šešulích.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách. Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Střední až silný výskyt **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** byl pozorován na Pardubicku /lokality Borek, Brloh a Zminný/. Z ostatních okresů jsou silnější výskyty hlášeny pouze na okrajích pozemků.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/1 rostlina
při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

MÁK SETÝ (RF 35-40 BBCH)

Výskyt larev **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** na kořenech rostlin odpovídající střednímu až silnému napadení byl pozorován na porostu v lokalitě Milovice okres Jičín. Na lokalitě Praskačka v okrese Hradec Králové byl v porostu zaznamenán první výskyt okřídlených jedinců **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

OKOPANINY

Poškození porostů brambor mrazem se naštěstí vyhnulo hlavní produkční oblasti /Českomoravská vysočina/ protože nebyly ještě vzešlé. Ke škodám tak došlo pouze v ranobramborářské oblasti /okresy Chrudim, Pardubice a Hradec Králové/ a na zahrádkách. Porosty cukrovky jsou postiženy pouze mírně a zřejmě dojde k regeneraci rostlin bez větších následků. Popálení listů kukuřic je hlášeno z většiny okresů, ale nikde zatím nebylo zaznamenáno poškození růstového vrcholu.

BRAMBOR OBECNÝ (RF 15-51 BBCH)

První výskyt dospělců **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** byly pozorovány v okresech Pardubice (Sovolusky), Jičín (zahrádky Mladějov) a Havlíčkův Brod (Kámen). Na porostech v k.ú. Platiště a Ločenice /okres Hradec Králové/ byl zaznamenán první nález vajíček tohoto škůdce.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

CUKROVKA (RF 16-25)

Na lokalitách v okolí Dobrušky jsou porosty silně zapleveleny **ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*)**.

KUKUŘICE (RF 00-11 BBCH)

Pole o výměře 30ha bylo nutno přeset v okrese Svitavy /lokality Vranova Lhota/ z důvodu poškození rytím **prasetem divokým (*Sus scrofa*)**.

KOŘENINOVÁ ZELENINA

KMÍN KOŘENNÝ (RF 61 BBCH)

Výskyt larev **plochušky kmínové (*Despertasia nervosa*)** v květech je hlášen z okresu Chrudim /lokality Svídnice/.

OVOCNÉ DŘEVINY

Následkem silných ranních mrazů dochází na ovocných dřevinách k opadu plůdků, případně k jejich černání. Rozsah škod je odvislý od lokality a růstové fáze. V nejvíce postižených oblastech došlo téměř k úplnému zničení květů a mladých plůdků jaderovin, peckovin i skořápkatého ovoce. Nejen ze zahrádek ale i z produkčních sadů jsou hlášeny nálezy různých druhů mšic.

JABLOŇ (RF 65-69)

Nově byl zaznamenán výskyt **květopase jabloňového (*Anthomonus pomorum*)** v květních poupatech na zahrádkách v Hradci Králové.

První výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonovém lapači je hlášen z okresu Pardubice a Havlíčkův Brod a **obaleče jabloňového (*Hedya dimidioalba*)** z okresu Hradec Králové.

První výskyt **bejlomorky jabloňové (*Dasineura mali*)** byl pozorován v lokalitě Úlibice v okrese Jičín.

SLIVOŇ (RF 69-71)

Hlášen první výskyt **vlivníka slívového (*Acaliptus phloeocoptes*)** a to v okrese Jičín /lokalita Kamenice/.

OKRASNÉ DŘEVINY

Poškození letorostů v důsledku nízkých teplot listnatých i jehličnatých dřevin je hlášeno z okresů Pardubice /buky, duby, jedle – lokality Zdechovice, Řečany nad Labem a Labětín/, Svitavy /smrky v lesních školkách a různé druhy v okrasných školkách/ a Jičín /javory a thuje v lokalitě Chyjice/.

V okrese Náchod byl v rámci detekčního průzkumu na rostlinách solanum jasminoides zjištěn a laboratorně potvrzen výskyt ***Citrus exocortis viroid***.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl